

Crònica de cine

Marti Martorell

EL CINEMA RENOIR

L'any que ve en farà una dècada que la cadena de cinemes Renoir va obrir les sales que hi ha al centre de l'Escorxador de Palma. Per als cinèfils, a la fi arribava el final de la sequera de pel·lícules més alternatives i en versió original, per als més neòfits, es presentava l'oportu-

nitat de descobrir un altre tipus de cinema que fins aleshores no era més que accessible mitjançant el vídeo —i, així i tot, amb un escassetat de títols que fa vergonya pensar-hi— o, en aquells temps, la incipient televisió per satèl·lit, és a dir, ben poca cosa.

Deu anys més tard, els mitjans per poder veure segons quin tipus de cinema

han augmentat gràcies a una televisió per satèl·lit amb una programació ja assestada; la televisió per cable i les edicions en DVD que ja no es limiten als darrers èxits bàsicament de gra producció nord-americana. Però si ens hem fixar en termes de projecció cinematogràfica —l'única manera de veure el cinema en la seva essència—, encara tan sols podem comptar amb les quatre sales del Renoir, després de dos anys en què semblava que el panorama canviaria.

Va ser una il·lusió transitòria: en els tres darrers anys han obert els centres AMC del Festival Park i Ocimax, al començament de la carretera de Vallde-mossa, amb uns inicis esperançadors, perquè hi solia haver gairebé cada setmana una sala reservada per a les versions originals, però desafortunadament no han tingut continuïtat, ja que fa massa mesos que no s'hi programa res que no sigui doblat. De tant en tant, però també doblat, es despenguen a l'Augusta, Porto Pi o Ri-

voli produccions alternatives i documentals, però tan espaciades en el temps que a penes es poden tenir en compte, sense deixar d'esmentar la programació del cicle Anem al Cinema, que es projecta dues vegades a la setmana entre octubre i juliol a les sales de Manacor.

Encara hi he d'afegir un altre punt, independent del tipus de cinema: la manca de professionalitat que hi ha, especialment a les sales ubicades als centres comercials. Com és possible que s'encarreguin de les cabines de projecció persones que tant els faria vendre llepolies al bar? Més d'una vegada hi he trobat imatges desenfocades o que no respecten el format simplement perquè l'encarregat no ha canviat l'obturador de cortina pertinent, uns problemes que no es repetirien tan sovint si la persona que és responsable de les projeccions en fos un professional.

Comptat i debatut: si no hi hagués les sales que hi ha al centre de l'Escorxador, les possibilitats de veure en pantalla un tipus de cinema que no segueix el solc marcat per la comercialitat i la por de sorprendre l'espectador serien molt minses i, per això, un desig de sort perquè puguin continuar moltes dècades més, no tan sols per a ells com a empresa, sinó també nosaltres com a espectadors.

ALGUNES ESTRENES DE L'ESTIU

L'estiu de 2005 ha estat «estrany», en comparació amb el mateix període dels altres anys, perquè s'han estrenat un seguit de pel·lícules que, ja sigui per la temàtica o la forma que presenten, en principi són reservades per a altres èpoques de l'any. Són produccions com la francesa *Les égares (Fugitivos)*, d'André Téchiné; les japoneses *Tasogare Seibei (El ocase del samurai)*, de Yoji Yamada, i *Dare mo shiranai (Nadie sabe)*, de Hirokazu Koreeda; els documentals indoeuropeu *Ayurveda*, de Nalin Pan, i català *Cineastes contra magnats*, de Carles Benpar, o la nord-coreana *Chihwaseon (Ebrio de mujeres y pintura)*, de Kwon-taek Im.

Vull destacar d'aquest grup les dues japoneses. Mentre la primera transcorre en un Japó en transformació durant el segle XIX; *Dare mo shiranai* passa en un barri trist de Tòquio i es basa en un fet real esfereïdor: l'abandonament que fa una mare dels quatre fills que té i que es troben entre els dotze i els cinc anys. *Tasogare Seibei* sembla la versió amb cantanes d'*Unforgiven* de Clint Eastwood, però amb una veu pròpia i un perfilat de personatges que em fan recomanar-la. També és summament aconsellable

la història dels quatre germans abandonats, amb l'avís que convé que se sàpiga que és una història molt crua i amb la qual el director no ha estalviat cap detall ni un, fins al punt que vaig arribar a desitjar que hagués fet servir molt més les el·lipsis. També s'han destacar alguns encerts visuals i narratius dins l'irregular *Chihwaseon*, la biografia del pintor coreà Jang Seung-up, que va revolucionar la pintura tradicional durant el segle XIX, en una Corea que oscil·lava políticament entre ser un protectorat xinès o japonès.

Respecte del cinema de caire més convencional, destaquen les dues adaptacions del còmic que vénen firmades per Christopher Nolan, *Batman Begins*, i Robert Rodríguez, conjuntament amb Frank Miller, *Sin City*. La cinquena pel·lícula produïda per la Warner i basada en el Senyor de Nit es troba a l'alçada de la millor de la sèrie, *Batman Returns*, dirigida per Tim Burton l'any 1992 com a segona part de *Batman*, i deu molt a la sèrie de quatre episodis *Batman: Year One*, deguda al guió de Frank Miller i la ploma de David Mazzucchelli i publicada el 1987. La pel·lícula n'és una adaptació lliure i, per tant, el protagonisme és compartit entre un Bruce Wayne que

Dare mo shiranai.

es transformarà en Batman i el no en cara ascendent a capità Jim Gordon.

Sin City, per contra, és la translació directa, i amb una mica de censura —segons el que em va fer veure l'amic i ex-

col·laborador d'aquesta revista, Jaume Salvà— del còmic homònim, també de Frank Miller. *Sin City* es pot qualificar d'excessiva; brutal; però no deixa de ser un experiment interessant en un gènere, el de les adaptacions cinematogràfiques de còmics ara tan de moda, que no sol arriscar gaire i, fins i tot, no pot amagar una manca d'idees i conceptes gairebé total, com eren els casos de *Daredevil*, de Mark Steven Johnson, o *From Hell*, d'Albert i Allen Hughes.

Abans he fet referència a Tim Burton i ara en tornaré a parlar perquè *Charlie and the Chocolate Factory* constueix una de les millors pel·lícules de la darrera època del director d'*Ed Wood* i *Edward Scissorhands*. Burton repeteix les constants a què ens té acostumats (éssers desplaçats de la societat per les «rarses» que tenen; ambients grotescament gòtics; famílies atípiques...) i les envolta d'un humor negre i macabre alhora, en definitiva, un conjunt que, a

més a més, es veu beneficiat per les referències cinematogràfiques de tothora, en què destaquen les de *Bathing Beauty* (*Escuela de sirenas*, George Sidney, 1994) i *2001: A Space Odyssey*.

Quant a *Princesas*, si he de ser prou benigne, diré que simplement és la confirmació que Fernando León de

Aranao torna a fer una pel·lícula de caràcter social totalment previsible. En canvi, si en faig un comentari sense cap trava, afirmaré que les «princeses» i els homes, tots beneïts o dolents, no són més que prototipus mil vegades vistos als telefilms de qualse-

vol cadena a les cinc de l'horabaixa. I, a més, amb una primera escena en què surt despullada la protagonista sense cap justificació... que no havia acabat l'època del *destape*?

Per acabar, un apunt: no deixeu escapar la darrera pel·lícula de Montxo Armendáriz, *Obaba*, de la qual parlarem el mes que ve. 🎬

L'estiu de 2005 ha estat «estrany», en comparació amb el mateix període dels altres anys, perquè s'han estrenat un seguit de pel·lícules que, ja sigui per la temàtica o la forma que presenten, en principi són reservades per a altres èpoques de l'any.

Charlie and the Chocolate Factory.